

*Terwijl de wereld draait,
staat het kruis!*

OVERZICHT VAN DE BEZIENSWAARDIGHEDEN IN DE CAROLUSKAPEL VOORHEEN KAPEL VAN HET GROOT-SEMINARIE VOORHEEN KAPEL VAN DE KARTUIS O.L. VROUW VAN BETHLEHEM TE ROERMOND

DE KAPEL

De kapel dateert wat gotische architectuur betreft uit 1398 en was als kapel van de Roermondse kartuis toegewijd aan O.L. Vrouw van Bethlehem.

HET GEWELF

in rococostijl dateert uit het midden van de 18^e eeuw. Opvallend is dat naarmate men korter bij het centrale punt van de kapel (altaar met tabernakel) komt, de versiering rijker wordt.

DE HOUTEN LAMBRIZERING

daterend uit 1933/1934 is een geschenk van de Limburgse priesters aan de toenmalige president van het grootseminarie. De rechterzijde is vervaardigd door de firma Ramakers uit Geleen, de linker door de firma Wagemans uit Roggel. Het voor de eerste bank rechts aangebrachte reliëf met Petrus en Paulus is vervaardigd door Joseph Windhausen (1865-1936) uit Goch (Dtsl). Hij was priester en tevens ontwerper en was verbonden aan de Werkstatt van Ferdinand Longenberg in Goch.

DE BEELDEN

boven de lambrizering dateren uit de 19^e eeuw en werden vervaardigd in de ateliers van Cuypers en Stoltzenberg en Germanus-Baart uit Roermond. Het zijn beelden van heiligen die een bijzondere relatie hebben tot hen die van deze kapel gebruik maakten. De nis waarin ze staan wordt aan de bovenkant afgesloten met een schelp.

DE RELIEKENKASTEN

die rechts en links in de lambrizering zijn opgenomen bevatten in sarcofaagjes het gebeente van de 12 kartuizers en de wereldheer die in 1572 bij de inname van Roermond door de troepen van Willem van Orange op wrede wijze zijn vermoord. In de linkerkast wordt in een kleiner en donkerder kistje de schedel bewaard van Dionysius de Kartuiser (1402-1471) een theoloog van wereldnaam.

DE KRUISWEGSTATIES

zijn rond 1860 vervaardigd in Roermond, in het atelier van Frans Nicolas. Enkele schilderijen zijn door hem persoonlijk gesigneerd.

DE BIECHTSTOEL

is in 1786 door de zusters Norbertinessen uit Houthem St. Gerlach meegebracht. Dit meubelstuk in Regencestijl heeft een frontversiering met de wapens van proost Christoforie en priorin Isabella van Raveschot en werd rond 1730 vervaardigd.

IN HET BOVENLICHT VAN DE HOOFDDEUR

is in een houten reliëf het wapen (een dubbele zwarte rijksarend in een veld van goud) aangebracht van de priorij St. Gerlach te Houthem daterend uit rond 1730.

DE OFFERBLOK

waarop de beeltenis van St. Gerlach en het wapen van de priorij van Houthem staat geschilderd, is eveneens door de zusters Norbertinessen uit Houthem meegebracht.

HET HOUTEN MARIABEELD

links achter in de kapel toont ons Maria als de zetel der wijsheid. Het deels later bijgesneden beeld, afkomstig uit Spanje en gedateerd begin 16^e eeuw, is kort na de restauratie van de kapel in 1986 geschonken.

HET ORGEL

is rond 1850 gebouwd door de Roermondse orgelbouwer Louvigny. In 2004 begon orgelbouwer Verschuieren met een grote restauratie. Hierbij werd gebruik gemaakt van historisch materiaal uit een 18^e eeuws Robustellyorgel.

Het Louvigny-Robustelly-Verschuierenorgel werd in 2006 heringezegend.

HET PRIESTERKOOR

HET ALTAAR

Het altaar met haar neogotisch retabel dateert uit 1880 en is vervaardigd in het atelier van Oor in Roermond, de schildering op de zijluiken door de Roermondse schilder Martin. De retabel geeft ons voorstellingen die betrekking hebben op het lijden, sterven en verrijzen van Christus.

De figuraties boven de kaarsenbank tonen ons afbeeldingen uit het oude testament die ons verwijzen naar de H. Eucharistie.

DE LEZENAAR

De koperen lezenaar (voor het antifonarium) maakt deel uit van enige koorlezenaars, die waarschijnlijk begin 16de eeuw zijn vervaardigd in een koperatelier in Maastricht, dat onder invloed stond van het geelgieterswerk van de in deze stad werkzame Aert van Tricht.

DE KOORBANKEN

daterend uit de 17^e eeuw zijn in de 19^e eeuw van Rolduc overgebracht naar hier.

DE GEBRANDSCHILDERDE RAMEN

zijn in 1934 door de glazenier Joep Nicolas (1897-1972) vervaardigd. Van boven naar beneden zijn het voorstellingen van:

links: de aanbidding van de wijzen en de wonderbare visvangst.

midden: laatste avondmaal en onderrichting van de apostelen.

rechts: nederdaling van de H. Geest en Petrus die de Kerk moet dragen.

DE BROEDERKAPEL

is even oud als de grote kapel. Zoals de naam al doet vermoeden werd zij gebruikt door de kartuizerbroeders voor het vieren van de communiteitsmis en het verrichten van de getijden.

DE TRIPTIEK

die vooraan in de kapel hangt is in 1932 geschilderd door de Roermondse schilder A. Windhausen. Ze geeft het kerstgebeuren weer. De grote witte figuur stelt ons Dionysius de kartuizer voor het grootse mysterie van de menswording van Gods Zoon beschrijvend. Verder de H.H. Servatius en Lambertus.

HET KRUIS

dat hieronder staat heeft een geschilderde houten corpus uit de 18^e eeuw.

GLAS EN LOOD RAMEN

Zijn in 1963 vervaardigd door de firma J. Hermans.

HET LAATSTE OORDEEL

Deze schildering werd begin 16^e eeuw aangebracht op de achterwand van de broederkapel. Verondersteld mag worden dat de schildering zwaar beschadigd is bij de grote stadsbrand van 1554 en vervolgens is overgewit. Toen men in 1926 de broederkapel ging vergroten is de schildering 'ontdekt'. De sloop werd stopgezet en onder lagen witsel bleek een groots opgezet helletaferaal met vele verdoemden te zitten dat deel uitmaakte van een schildering van het laatste oordeel.

De schildering is op voortreffelijke wijze gerestaureerd door Dik Schoonekamp uit Amsterdam. Deze heeft het origineel schoon gemaakt en de gaten en andere beschadigingen ontstoord door middel van retouches die in verticale lijntjes zijn aangebracht zodat duidelijk is te zien wat tot de oorspronkelijke schildering behoort en wat is aangebracht door de restaurateur. Het gespaarde gedeelte van de schildering laat ons de hel zien met verdoemden en duivels. De figuren zijn in groepen en scènes geordend en neergezet tegen een bruinrode achtergrond.

Geheel rechts is het monster van Leviathan uit het boek Job afgebeeld. In de grote, geopende en scherpgetande bek staat rechtop satan zelf. Rondom hem en zelfs tot in zijn oren bevinden zich kopjes van de verdoemden.

Typierend voor deze schildering hier zo sterk de nadruk is gelegd op de straffen en folteringingen die de verdoemden moeten ondergaan. Het essentiële van her Laatste Oordeel, de Wederkomst van de Verrezen Christus en de opgang van de gelukzaligen naar de hemel ontbreken.

KORTE HISTORIE VAN KERK EN KLOOSTER

1372	Bethlem-kapel gesticht door Werner, ridder van Swalmen
1376	Stichting Kartuizerklooster "Maria van Bethlem"
1398	Begin bouw kloosterkerk met aan de noordzijde broederkapel en sacristie
1425-1471	Dionysius van Ryckel, in het klooster te Roermond
1554	Grote stadsbrand waarna herbouw van kerk en bouw kapittelzaal/atrium
1572	Moord op de 12 kartuizers bij verovering van de stad
1665	Tweede stadsbrand waarna herbouw van de kerk
+/- 1750	Verbouwing van de kerk in rococo-stijl
1783	Opheffing van het kartuizerklooster op last van keizer Jozef II
1787-1797	Norbertinessen van St. Gerlach in het klooster
1797	De Nobertinessen worden door de Fransen verjaagd
1841-1968	Grootseminarie van het bisdom Roermond
1965	Restauratie en herinrichting van kerk en broederkapel

